

Codi: 104712

Crèdits: 6

Caràcter: FORMACIÓ OBLIGATÒRIA

Matèria: TEORIA I CONTEXT

Curs: TERCER

Semestre: SEGON

Equip docent: Laura Benítez, Ester Jordana, Montse Romani

Hores de dedicació: 150h

Hores lectives: 53h

Hores autònomes: 97h

DESCRIPCIÓ DE LA MATÈRIA

Aquesta matèria és de caràcter obligatori i de metodologia teòrico-pràctica. S'entén la pràctica, llavors, com una dimensió articulada amb les de teoria, praxi i poiesis, tant en relació amb les situacions, processos i contextos que s'aborden i en els quals aquesta articulació es dona, com en relació al propi context pedagògic d'aprenentatges i activitats. Sobre la base d'això, l'objectiu general de la matèria és posar èmfasi en la relació, implicació i mútua incidència entre les arts i els dissenys i el seu context, interdependent i circumdant.

En les quatre assignatures que componen la matèria s'enfortirà la disposició investigadora dels/les alumnes des de la condició del pensament crític, situat i contextual en, per a i a través de les arts i els dissenys; s'abordaran, de forma àmplia i oberta, marcs teòrics, discursos, conceptes i metodologies procedents de camps de saber tant de les ciències socials com dels estudis científics-tècnics; s'incidirà en la reflexió i projecció de les pràctiques dels/les alumnes en i per al context, tant professional com a acadèmic.

Assignatures de la matèria:

INTRODUCCIÓ A LA INVESTIGACIÓ EN ARTS I DISSENY

ESTUDIS CRÍTICS I CULTURALS 1

ESTUDIS CRÍTICS I CULTURALS 2

PROFESSIÓ I CONTEXT

ESTUDIS CRÍTICS I CULTURALS 2.

La finalitat d'aquesta assignatura (continuació d'Estudis Crítics i Culturals 1) és la d'oferir als estudiants les eines metodològiques i conceptuals apropiades per a continuar la seva formació com a investigadors en el camp de l'art i el disseny. El títol de l'assignatura, fa referència a la diversitat temàtica i metodològica amb la que treballarem. Els estudis culturals, des de la defensa de la convivència de diverses metodologies d'anàlisi, també han presentat una visió crítica i transformadora de la cultura i la societat. D'aquesta manera són uns estudis que sorgeixen del context contemporani i pretenen abordar amb renovades eines metodològiques els problemes més importants de l'àmbit cultural.

El model de producció cultural dominant, generat sota el règim de l'anomenat "capitalisme cognitiu o comunicatiu", es fonamenta en un conjunt de sistemes de valor, formes d'organització, i actituds estètiques, que s'inscriuen en primer lloc, en canvis substancials en les institucions culturals i educatives, però també en la producció de la nostra subjectivitat, les formes de vida urbanes, els món digitals i les condicions del treball.

El context implica una idea de teixit i al mateix temps una idea de text. En aquesta assignatura volem descriure i analitzar els principals fils que formen la realitat del context i al mateix temps volem llegir, interpretar allò que els contextos contemporanis ens diuen. Sobretot en el que té relació amb la nostra experiència quotidiana i amb el nostre entorn immediat. La relació amb l'art i el disseny és doble. D'una banda aquestes disciplines han realitzat en els darrers anys un gir molt marcat cap al context social i polític que volem analitzar, però d'altra banda les característiques d'aquestes creacions contemporànies estan molt influenciades pel context en el qual s'insereixen. Les principals corrents polítiques i socials de la nostra contemporaneïtat seran estudiades a partir de les conseqüències concretes que produeixen en la realitat i sobretot a partir de les seves contradiccions: tensions, desigualtat, atur, desnonaments, precarització de l'estat del benestar, etc. Finalment, s'analitzaran les noves formes de construcció d'alternatives que ja estan en marxa en el nostre context: des dels nous mitjans de comunicació crítics fins al cooperativisme ecològic, etc.

Durant el segon semestre es presentaran tres eixos temàtics que serviran per centrar el treball crític sobre el context contemporani. Els continguts i les metodologies d'aquesta assignatura estaran en contacte permanent amb altres assignatures per no perdre una visió unitària de la relació entre teoria i pràctica de l'art i el disseny.

OBJECTIUS

Reflexionar de manera crítica. Analitzar de manera racional i sensible. Explorar nous aspectes de la realitat. Imaginar propostes diferents a les convencionals. Aprendre a formular preguntes i imaginar respostes. Aprofundir en l'ús de les eines conceptuals per fer recerca. Arribats a aquest tercer curs de Grau és molt important treballar per que l'alumnat sigui capaç de desenvolupar la seva autonomia, compromís i capacitat de recerca individual que tindran continuïtat en el TFG, Treball Final de Grau.

COMPETÈNCIES

E02. Analitzar i relacionar teories, conceptes i sabers de les diverses àrees de coneixement (socials, científiques, de les arts i dels dissenys).

E03. Llegir, escriure i parlar de forma posicionada i crítica en i des dels entorns de treball de les arts i els dissenys, i emprar aquests recursos com un factor de construcció personal.

E05. Distingir, jerarquitzar i relacionar críticament continguts formals, dades, documents, conceptes i arguments implicats en el treball propi, emprant recursos apropiats (constel·lacions conceptuals, gràfics relacionals, bancs de referències...).

COMPETÈNCIES TRANSVERSALS

T01. Escoltar activament valorant les aportacions alienes per a la construcció dels propis posicionaments.

T02. Tractar la informació de forma responsable, compromesa i honesta.

T03. Gestionar eficientment el temps i els recursos.

T04. Exercir el posicionament personal i les capacitats crítiques i autocrítiques en processos de transformació del context.

T05. Comunicar i expressar-se eficaçment, tenint en compte el destinatari i el mitjà.

T06. Treballar de forma col·laborativa, multidisciplinària i transdisciplinària.

RESULTATS D'APRENTATGE

RA1 (E02.29). Demostrar autonomia en la recerca de referents teòrics propis.

RA2 (E02.30). Comunicar i compartir amb els/les companys/es materials teòrics localitzats.

RA3 (E02.31). Dimensionar, acotar i matisar les qüestions o problemes a treballar.

RA4 (E03.21). Utilitzar tècniques d'argumentació.

RA5 (E03.22). Emprar eines d'estructuració textual.

RA6 (E03.23). Utilitzar la discussió com a motor d'un debat.

RA7 (E03.24). Emprar eines i recursos per a l'elaboració d'estats de la qüestió d'un tema.

RA8 (E05.8). Identificar i establir relacions entre conceptes, arguments i experiència.

RA9 (E05.9). Comunicar i defensar públicament arguments teòrics desenvolupats per un mateix.

RA10 (E05.10). Proposar noves perspectives per abordar qüestions o problemes identificables en el context.

RESULTATS D'APRENTATGE TRANSVERSALS

T01.1. Construir posicionament i criteri propis tant a partir del seu treball com a partir del diàleg amb altres propostes o agents.

T01.2. Reconèixer les qualitats del treball dels altres com a font d'aprenentatge.

T02.1. Reconèixer l'ús, límits i diferents aplicacions de dades i documents.

T03.1. Organitzar i gestionar de forma autònoma els temps en els processos d'aprenentatge i en el seu itinerari formatiu en el grau.

T03.2. Gestionar de forma eficient els recursos que estan implicats en els processos d'aprenentatge, tant els que li han estat facilitats com els que de forma autònoma adquireix.

T04.1. Revisar el seu procés de treball a partir de criteris tant pedagògics com d'originalitat.

T05.1. Organitzar les idees i transmetre-les amb eficiència i creativitat.

T05.2. Triar el mitjà adequat a cada situació comunicativa.

T06.1. Distribuir els rols en un entorn col·lectiu de treball derivat d'un projecte segons habilitats i disciplines implicades.

T06.2. Treballar de forma horitzontal i creuada en entorns col·laboratius com a font de desenvolupament personal i grupal.

CONTINGUTS

Seminari 1. Imaginaris urbans: poètiques i polítiques de la ciutat contemporània

De la ciutat-fàbrica a la ciutat-producte sovint la realitat urbana és representada per imatges i relats que recorren al conjunt de normes i valors instituïts pels poder hegemònics. Afortunadament, més enllà de la ciutat construïda per l'administració biopolítica, emergeix de les pràctiques socials una creació imaginària d'allò urbà. Prenent els estudis culturals com a eina d'anàlisi, rastrejarem diversos imaginaris que han participat en la construcció simbòlica de la ciutat per reivindicar altres usos i altres formes possibles d'habitar-la.

Seminari 2. El govern de la vida

Michel Foucault definia la biopolítica com el procés mitjançant el qual la vida es converteix en un objecte de govern. Analtzarem les transformacions biopolítiques descrites per l'autor i el desplaçament a problemàtiques contemporànies com el malestar social i la qüestió dels afectes.

Seminari 3. Bio(info)tecnologies

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

Quines possibilitats ofereixen les tecnologies contemporànies a artistes i dissenyadores? Què passa quan cèl·lules, proteïnes, teixits i organismes vius, poden convertir-se en materials per a la creació artística i el disseny? Com contribueixen aquestes pràctiques al debat sobre els límits i les possibilitats de les noves tecnologies dedicades a la creació, modificació i reproducció de la vida? Com afecten aquestes interaccions als estudis crítics i culturals? Aquest seminari aborda la relació entre pràctiques artístiques, biotecnologia, tecnologies de la informació i qüestions ètiques, tècniques i estètiques com a punt de partida per pensar el context contemporani.

METODOLOGIA

La metodologia emprada es defineix des de l'equilibri entre les activitats dirigides (28%), supervisades (28%) i autònomes (28%). Per altre banda les activitats d'avaluació amb un 16% dels crèdits agafa una importància que va més enllà de les qualificacions. Entenem doncs que l'avaluació és una activitat formativa més, reforçant el caràcter d'avaluació contínua de l'assignatura, intercalant-se al llarg del curs entre les activitats dirigides, supervisades i autònomes.

La metodologia d'aquesta assignatura es basa en tres objectius: en primer lloc crear un procés d'aprenentatge conceptual i experiencial de caràcter teòric-pràctic, en segon lloc estimular la lectura crítica i ampliar les eines per a la comprensió, síntesi i comunicació escrita i oral. En tercer lloc, el conreu de les habilitats i recursos per a la recerca. Aquests objectius es formalitzaran mitjançant la combinació de:

Exposicions teòriques.

Discussió de lectures i visionat de materials audiovisuals, alguns obligatoris i d'altres seleccionats tan per les docents com per l'alumnat.

Visites d'agents culturals a l'aula o bé visites a espais culturals de la ciutat.

Realització d'exercicis pràctics a través de processos de recerca individual i en grup, que s'aniran pantant i tutoritzant al llarg del semestre.

Elaboració d'un treball grupal que posi l'accent en la recerca i la documentació dels processos d'aprenentatge.

En tots els casos, el debat entre alumnat, agents convidats i docents serà clau per adquirir i posar en pràctica els continguts treballats i investigats.

ACTIVITATS FORMATIVES

Hores de dedicació: 150h

Hores activitats dirigides: 22,5h (15%)

Hores activitats supervisades: 30h (20%)

Hores aprenentatge autònom: 97h (65%)

Hores activitats d'avaluació: 7,5h (5%)

Activitat dirigida:

Presentació i discussió de continguts teòrics, referències i casos d'estudi i/o visites i/o presentacions d'experts.

Metodologia d'aprenentatge: Valoració i discussió crítica col·lectiva i/o exposició de continguts pràctics i debat.

Descripció: Cada docent tindrà assignat un grup que s'intercanviarà durant la segona meitat de semestre. D'aquesta manera, els dos grups que conformen l'assignatura tindran accés als mateixos continguts per part dels dos docents que la imparteixen. El primer semestre està format per 2 blocs conceptuals amb sessions d'utilitat teòrico-pràctiques que facilitin la plena integració dels coneixements necessaris.

Activitat supervisada:

Seguiment supervisat pel professor. Discussió i posada en comú de continguts. Realització d'exercicis a l'aula o taller.

Metodologia d'aprenentatge: Assessorament sobre els processos de formalització del treball propi de l'alumne. Seguiment i tutorització dels processos metodològics i dels resultats parcials del treball propi de l'alumne. Presentació pública i discussió crítica col·lectiva.

Descripció: Els treballs es portaran a terme de manera personal i/o en grup valorant especialment la participació de l'alumnat en les activitats i la seva implicació des de la pràctica col·laborativa. Es realitzarà un seguiment directe dels processos de treball per tal de conèixer el nivell assolit per l'alumnat i poder incidir en aquells que tinguin més dificultats.

Activitat autònoma:

Recerca de documentació: fonts primàries, bibliografia, casos d'estudi i referents. Lectura de textos. Treball pràctic autònom.

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

Metodologia d'aprenentatge: Tractament de la informació, i/o lectura comprensiva de textos, i/o lectura comprensiva d'elements formals y matèrics.

Descripció: L'alumnat realitzarà els treballs encarregats amb els recursos proposats i aquells que ells mateixos trobin: recerca i recopilació d'informació, reflexió, anàlisi, etc. Així mateix realitzarà un dossier recopilatori de tot el procés.

Activitat d'avaluació

Presentacions dels exercicis dels resultats parcials i/o finals.

Metodologia d'aprenentatge: Comentari i revisió, individual o en grup, d'exercicis i resultats parcials o finals.

Descripció: Tutories individuals o reflexions en grup del resultat general en les diferents fases d'aquesta.

SISTEMA D'AVALUACIÓ

La nota final de l'assignatura tindrà en consideració l'evolució en l'aprenentatge de l'estudiant. El contingut de cada treball s'especificarà a l'enunciat corresponent.

SISTEMA D'AVALUACIÓ COMÚ A LA MATÈRIA

Avaluació continua a través del seguiment del procés d'aprenentatge. (35%)

Avaluació continua de l'exposició i/o realització d'exercicis i treballs. (35%)

Avaluació puntual a través de seminaris, debats, visites i/o altres activitats col·lectives. (30%)

ACTIVITATS D'AVALUACIÓ I CRITERIS D'AVALUACIÓ PARCIALS

L'assignatura és presencial, es prendrà nota de l'assistència. En cas que l'estudiant tingui algun tipus de complicació personal, laboral o acadèmica que l'impedeixi seguir el decurs de l'assignatura ho haurà de comunicar als professors, al tutor, o, en darrera instància, al Coordinador del Grau, per tal de poder trobar una solució a temps. En cap cas s'acceptaran justificacions o peticions de flexibilitat a final de curs.

Per aprovar l'assignatura serà imprescindible l'assistència a l'aula i la participació. Els criteris són els següents:

1. Compromís i rigor amb els treballs i les activitats que es proposen: adequació amb els enunciats, qualitat en el contingut i la presentació material.

2. Correcció en l'escriptura i rigor acadèmic en el treball textual.

3. Implicació i dinàmica a l'aula.

4. Evolució personal en el procés d'aprenentatge. Esforç i escolta envers les recomanacions i orientacions dels docents.

Tant els continguts comuns com els específics de cada bloc confluiran en el treball de lectura, debats a l'aula, la producció de textos i altres exercicis proposats, així com l'elaboració d'un seguit de projectes finals. S'entén que la nota final de cada projecte comprendrà no només el resultat final sinó també el seu procés d'elaboració, mitjançant les pre-entregues programades

TREBALL INDIVIDUAL 60%, TREBALL PER GRUPS 40%

RECUPERACIÓ

1. La nota mínima mitjana de curs ha d'estar entre 4 i 4,99.

2. L'alumne/a ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de dues terceres parts de la qualificació total de l'assignatura.

3. L'assistència ha d'haver estat igual o superior al 70% de les hores lectives presencials.

BIBLIOGRAFIA

BERARDI, Franco. *La fábrica de la infelicidad*. Madrid: Traficantes de Sueños, 2003.

CERTEAU, Michel de. *La invención de lo cotidiano vol. 1. Artes de hacer*. México: Universidad Iberoamericana e Instituto Tecnológico y de Estudios Superiores de Occidente, 1996.

FOUCAULT, Michel. *El nacimiento de la biopolítica. Curso en el Collège de France (1978-1979)*. Buenos Aires: FCE, 2007.

HARVEY, David. *Ciudades Rebeldes. Del derecho a la ciudad a la revolución urbana*. Madrid: Akal, 2013.

ILLOUZ, Eva. *El consumo de la utopía romántica. El amor y las contradicciones culturales del capitalismo*. Madrid-Buenos Aires: Katz, 2011.

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

LOREY, Isabelle. *Estado de inseguridad. Gobernar la precariedad*. Madrid: Traficantes de Sueños, 2016.
THACKER, Eugene. *Biomedía*. University of Minnessota Press, 2004.
VV.AA. *Capitalismo Cognitivo. Propiedad intelectual y Creación Colectiva*. Madrid: Traficantes de sueños, 2004.
VV.AA. *Tour-ismes. La derrota de la dissensió. Itineraris crítics*. Barcelona: Fundació Antoni Tàpies, 2004.

PROGRAMACIÓ

L'assignatura es desplega setmanalment durant 18 setmanes, és a dir, una sessió de tres hores per setmana seguint la següent distribució:

Setmana 1. Presentació de l'assignatura.

Sessió conjunta amb tot l'alumnat i les tres docents per plantejar la dinàmica de l'assignatura.

Setmana 2 a la 5. Seminari 1 i 2.

La classe es dividirà en dos grups i simultàniament cada grup seguirà un seminari.

Setmana 6. Sessió conjunta

Setmana 7 a la 10. Seminari 2 i 3

La classe es dividirà en dos grups i simultàniament cada grup seguirà un seminari.

Setmana 11. Sessió conjunta

Setmana 12 a la 15. Seminari 1 i 3

La classe es dividirà en dos grups i simultàniament cada grup seguirà un seminari.

Setmana 16 Sessió conjunta

Setmana 17

RECUPERACIÓ

Setmana 18

SESSIÓ DE TANCAMENT de l'assignatura mitjançant reunions individuals amb l'alumnat.